

POLICJA

Komenda Wojewódzka
Policji w Poznaniu

PORADY PREWENCYJNE

„CYBERPRZEMOC”

Poznań 2024

CYBERPRZEMOC polega na stosowaniu przemocy poprzez: prześladowanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w Internecie, portale społecznościowe i inne.

Wiele z negatywnych zachowań, do jakich dochodzi za pośrednictwem sieci Internet wypełnia znamiona przestępstw z kodeksu karnego.

Przepisy prawne w polskim kodeksie karnym:

- art. 190 § 1 - groźby karalne,
- art. 190a § 1 i § 2 - stalking, kradzież tożsamości,
- art. 197 § 4 - zgwałcenie małoletniego poniżej lat 15,
- art. 200 - seksualne wykorzystanie małoletniego poniżej lat 15,
- art. 202 § 1 - prezentowanie treści pornograficznych małoletniemu,
- art. 202 § 3 - produkcja i rozpowszechnianie pornografii dziecięcej,
- art. 202 § 4 - utrwalanie pornografii dziecięcej,
- art. 202 § 4a - sprowadzanie i posiadanie pornografii dziecięcej,
- art. 202 § 4b - produkcja, rozpowszechnianie, posiadanie treści pornograficznych przedstawiających wytworzony lub przetworzony wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej (anime, manga, hentai, komiksy, itd.)
- art. 202 § 5 - przepadek narzędzi i przedmiotów służących do popełniania przestępstw z art. 202 k.k.,
- art. 212 § 1 i 2 – pomówienie,
- art. 216 § 1 i 2 – znieważenie,
- art. 268 § 1 – naruszenie prawa do zapoznania się z informacją,
- art. 286 § 1 – oszustwo,
- art. 287 § 1 - oszustwo komputerowe.

NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCE FORMY CYBERPRZEMOCY

Internet poza wieloma walorami edukacyjnymi, informacyjnymi, rozrywkowymi jest źródłem szeregu negatywnych treści oraz nośnikiem wielu negatywnych przykładów zachowań.

Najczęstsze formy cyberprzemocy to m.in.:

- rozsyłanie kompromitujących materiałów,
- nękanie, grożenie, szantażowanie w sieci,
- rozsyłanie otrzymanych danych i wiadomości (np. zapisy rozmowy, kopie e-mail),
- tworzenie kompromitujących i ośmieszających stron internetowych, blogów,
- rozsyłanie niechcianych filmów, zdjęć, informacji,
- pisanie obraźliwych komentarzy na forach internetowych, komunikatorach, blogach, portalach społecznościowych,
- podszywanie się pod inną osobę na portalach społecznościowych, na blogach, wiadomościach e - mail lub komunikatorach,
- włamania na konta pocztowe i konta komunikatorów, w celu rozsyłania kompromitujących wiadomości.

Działania sprawców cyberprzemocy powodują, że ich ofiary czują się upokorzone, wstydzają się, żyją w poczuciu lęku, tracą poczucie godności i własnej wartości.

SPOSOBY ROZPOZNAWANIA I RADZENIA SOBIE ZE ZJAWISKIEM CYBERPRZEMOCY

JAK ROZPOZNAĆ ZJAWISKO CYBERPRZEMOCY

Przykłady symptomów cyberprzemocy u dziecka pokrzywdzonego:

- agresja,
- unikanie kontaktów z rówieśnikami,
- samookaleczenia,
- utrata apetytu,
- bóle brzucha,
- nudności,
- wymioty,
- brak koncentracji,
- obniżenie wyników w nauce,
- erotyczna „twórczość” dziecka.

JAK ROZMAWIAĆ Z DZIECKIEM W SZKOLE

Miejsce rozmowy - powinno być neutralne, ciche i w rozumieniu dziecka - bezpieczne. Należy zadbać o to, aby w trakcie rozmowy nikt nie przeszkadzał.

Czas - bardzo istotną rzeczą jest czas takiej rozmowy – należy poświęcić go jak najwięcej. Mając na względzie fakt, iż dziecko będzie wysłuchiwane w Sądzie w tej sprawie, pamiętać należy aby „nie dopytywać” dziecka, należy uzyskać jedynie niezbędne informacje, nie wdając się zbytnio w przykre lub kompromitujące szczegóły.

Nauczyciel przygotowujący się do rozmowy z dzieckiem powinien pamiętać o kilku podstawowych komunikatach, które powinno dziecko usłyszeć w jej trakcie:

- „*nie jesteś winien temu co się stało*”, a jeżeli nie powiedziało o tym, co go spotkało od razu, to również nie ponosi za to winy,
- „*takie sytuacje i zdarzenia spotykają również inne dzieci, nie jesteś jedyne, które ma takie problemy*”,
- „*pomogę Tobie, nie zostawię Cię samego z tym problemem*”,
- „*dziękuję, że mi o tym powiedziałaś*”,
- „*to co zrobił Tobie ten człowiek jest złe, dlatego o tym co mi powiedziałaś muszę poinformować Policję*”.

RADY DLA NAUCZYCIELI

Jeśli dziecko otrzymuje zdjęcia o treściach seksualnych od internetowego korespondenta lub jest seksualnie nagabywane, należy:

- powiadomić Policję i rodziców małoletniego,
- powiadomić dyrektora szkoły, a także pedagoga i psychologa szkolnego,
- porozmawiać z dzieckiem i udzielić mu wsparcia,
- poradzić dziecku, aby nie utrzymywało kontaktu ze sprawcą, nie odpowiadało na jakąkolwiek próbę kontaktu sprawcy,
- zadbać o to, aby dziecko nie usunęło dowodów (warto poprosić o fachową pomoc np. nauczyciela informatyki przy wstępnym zabezpieczeniu śladów w sieci i ustalaniu tożsamości sprawcy), próbować ustalić okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków,
- nie konfrontować pokrzywdzonego ani świadków ze sprawcą,
- kontrolować, czy dziecko nadal nie utrzymuje kontaktu ze sprawcą.

RADY DLA UCZNIÓW

- opowiedz komuś dorosłemu o tym co się Tobie przytrafiło,
- nie niszczyć dowodów, nie usuwaj smsów, wiadomości e-mail, zapisów na komunikatorach, czy portalach społecznościowych,
- nie kontaktuj się ze sprawcą, unikaj z nim kontaktu.

RADY DLA RODZICÓW

- sprawdzaj, czy w komputerze znajdują się pliki pornograficzne lub jakiegokolwiek ślady komunikacji o charakterze seksualnym - są to często sygnały ostrzegawcze,
- monitoruj dostęp dziecka do Internetu, zwłaszcza do takich miejsc jak pokoje rozmów (*chat rooms*), wiadomości błyskawiczne (*instant messaging*) i wiadomości e-mail. Internetowi pedofile często poznają swoje potencjalne ofiary w pokojach rozmów, a potem kontynuują znajomość korzystając z wiadomości e-mail lub wiadomości błyskawicznych. Komputer z połączeniem internetowym powinien znajdować się w pokoju używanym przez wszystkich domowników,
- małe dzieci powinny korzystać z rodzinnego konta poczty elektronicznej,
- należy uczulić dzieci, aby nigdy nie odpowiadały na wiadomości e-mail otrzymane od nieznajomych,
- budować poczucie bezpieczeństwa dziecka w rodzinie,
- jeśli wszystkie środki zapobiegawcze zawiodą i dzieci spotkają się z internetowym pedofilem, nie należy ich obwiniać. **Pełną odpowiedzialność zawsze ponosi przestępca.** Trzeba jednak podjąć zdecydowane działania uniemożliwiające dzieciom kontynuowanie znajomości z taką osobą,
- Rozmawiać z dzieckiem uczulając je na to, że nigdy nie ma ono pewności, kto tak naprawdę jest „po drugiej stronie”.

JAK POSTĘPOWAĆ KIEDY DZIECKO PADNIE OFIARĄ INTERNETOWEGO PEDOFILA

- jeśli dziecko otrzymuje zdjęcia o treściach seksualnych od internetowego korespondenta lub jest seksualnie nagabywane – **POWIADOM POLICJĘ!**
- zachowaj i udostępnij Policji wszelką dokumentację, w tym adresy e-mail, adresy witryn internetowych i zapisy rozmów,
- zachowaj i udostępnij Policji wiadomości tekstowe /SMS/ oraz połączenia przychodzące i wychodzące z telefonu dziecka,
- sprawdzaj, czy w komputerze znajdują się pliki pornograficzne lub jakiegokolwiek ślady komunikacji o charakterze seksualnym - są to często sygnały ostrzegawcze,
- monitoruj dostęp dziecka do Internetu, zwłaszcza do takich miejsc jak pokoje rozmów, wiadomości błyskawiczne i wiadomości e-mail.

GDZIE SZUKAĆ POMOCY, INFORMACJI, PORADY

POLICJA

997 lub 112 (czynny całą dobę)

FUNDACJA DAJEMY DZIECIOM SIŁĘ

**„Telefon dla Rodziców i Nauczycieli
w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci”**

800 100 100

800 100 100 to bezpłatna i anonimowa pomoc telefoniczna i online dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności wynikające z problemów i zachowań ryzykownych takich jak: agresja i przemoc w szkole, cyberprzemoc i zagrożenia związane z nowymi technologiami, wykorzystywanie seksualne, kontakt z substancjami psychoaktywnymi, uzależnienia, depresja, myśli samobójcze, zaburzenia odżywiania.

„Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży”

116 111 (czynny całą dobę, siedem dni w tygodniu)

www.116111.pl

Telefon **116 111** służy młodzieży i dzieciom potrzebującym wsparcia, opieki i ochrony. Zapewnia dzwoniącym możliwość dzielenia się troskami, rozmawiania o sprawach dla siebie ważnych oraz wsparcia w trudnych sytuacjach, w tym o niebezpiecznych sytuacjach, które spotykają je w Internecie. Telefon jest anonimowy i całkowicie bezpłatny, działa 7 dni w tygodniu 24 godziny na dobę - istnieje także możliwość komunikacji online.

„Poradnia dziecko w sieci”

22 826 88 62

poradniadws@fdds.pl

Zajmuje się pomocą dzieciom, które doświadczyły: cyberprzemocy, kontaktu ze szkodliwymi treściami w internecie, m.in. pornografią, uwodzenia i wykorzystania seksualnego online, innych trudnych sytuacji związanych z korzystaniem z urządzeń ekranowych. Konsultacje psychologiczne stacjonarne i online, terapia indywidualna i grupowa, rodzinne spotkania rozwojowe, grupy wsparcia dla młodzieży i dorosłych, grupy psychoedukacyjne i rozwojowe, szkolenia i warsztaty.

INSTYTUT NAUKOWY „NASK”

„Dyżurnet.pl”

dyżurnet pl

Dyżurnet.pl stworzony został przez zespół ekspertów *Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej (NASK)*. Działa jako punkt kontaktowy do zgłaszania nielegalnych treści w Internecie – przede wszystkim materiałów prezentujących seksualne wykorzystanie dzieci. Pomaga w zwalczaniu naruszeń w Internecie, prowadzi również działania informacyjne i edukacyjne, adresowane do różnych grup użytkowników.

www www.dyzurnet.pl

dyzurnet@dyzurnet.pl (zgłaszanie nielegalnych treści)

801 615 005

„Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka”

800 12 12 12

(Telefon jest czynny całą dobę, siedem dni w tygodniu).

Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka to bezpłatna, działająca całodobowo telefoniczna linia interwencyjna dla dzieci i młodzieży. Specyfiką Dziecięcego Telefonu Zaufania jest jego dwojaki charakter - z jednej strony jest to telefon zaufania, z drugiej pełni on rolę telefonu interwencyjnego. Psycholodzy, pedagodzy, prawnicy udzielają niezbędnego wsparcia wszystkim dzwoniącym dzieciom. Pod numer interwencyjny osoby dorosłe mogą zgłaszać problemy dzieci lub rażące zaniedbania względem nich.

www www.brpd.gov.pl

rpd@brpd.gov.pl

(22) 583 66 00

W problematyce cyberprzemocy warto również zajrzeć na stronę www.cyfrowa-wyprawka.org, gdzie w sposób przystępny ujęte są informacje dotyczące m.in.: prawa do prywatności, granic prywatności w sieci, bezpieczeństwa w sieci.

PPNT - informacja

Opracowanie:

- Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu

Konsultacja:

- Wydział do Walki z Cyberprzestępczością KWP w Poznaniu
- Kuratorium Oświaty w Poznaniu
- Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu

Źródło:

www.fdds.pl

www.dyzurnet.pl

www.brpd.gov.pl

Poradnik opublikowano dzięki wsparciu
Poznańskiego Parku Naukowo-Technologicznego Fundacji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza